

CUPRINS

ARGUMENT	3
-----------------	----------

CAPITOLUL 1. CONSIDERAȚII GENERALE

REFERITOARE LA ACTIVITATEA NOTARIALĂ _____ **7**

1. Aspecte introductive	7
2. Istoricul activității notariale	13
3. Principiile activității notariale	25
3.1. Principiul legalității	26
3.2. Principiul egalității de tratament	28
3.3. Principiul confidențialității	29
3.4. Principiul realizării unui serviciu de interes public	32
3.5. Principiul disponibilității în procedurile notariale	34
3.6. Principiul independenței notarului și al supunerii lui numai față de lege	35
3.7. Principiul desfășurării procedurilor notariale în limba română	36
3.8. Principiul responsabilității notarului pentru întreaga sa activitate	38

CAPITOLUL 2. RĂSPUNDEREA DISCIPLINARĂ ȘI

PATRIMONIALĂ A NOTARULUI PUBLIC _____ **41**

1. Răspunderea disciplinară a notarului public	41
2. Răspunderea patrimonială a notarului public	44
2.1. Aprecieri generale privind răspunderea patrimonială a notarilor publici	44
2.2. Natura juridică a răspunderii civile a notarului public	45

2.3. Reglementarea răspunderii civile delictuale a notarului public pentru fapta proprie în Codul civil _____	47
2.4. Reglementarea răspunderii civile delictuale a notarului public pentru fapta proprie prin Legea nr. 36/1995 și Statutul Casei de Asigurări a Notarilor Publici din România ____	48

CAPITOLUL 3. RĂSPUNDEREA PENALĂ

A NOTARULUI PUBLIC _____	51
1. Aspecte introductive _____	51
2. Infrancțiuni care pot fi săvârșite de către notarul public _____	56
2.1. Aspecte comune _____	56
2.2. Divulgarea secretului profesional – art. 227 NCP _____	58
2.3. Sustragerea sau distrugerea de înscrisuri – art. 259 NCP _____	66
2.4. Luarea de mită – art. 289 NCP _____	70
2.5. Infrancțiuni de serviciu _____	76
2.5.1. Aspecte comune _____	76
2.5.2. Delapidarea – art. 295 NCP _____	77
2.5.3. Purtarea abuzivă – art. 296 NCP _____	83
2.5.4. Abuzul în serviciu – art. 297 NCP _____	88
2.5.5. Neglijența în serviciu – art. 298 NCP ____	95
2.6. Falsul material în înscrisuri oficiale – art. 320 NCP _____	100
2.7. Falsul intelectual – art. 321 NCP _____	105
2.8. Falsul în declarații – art. 326 NCP _____	110
2.9. Evaziunea fiscală _____	115
2.10. Spălarea banilor _____	127

3. Legislația notarială reflectată în jurisprudența constituțională _____	131
3.1. Neconstituționalitatea excluderii de la vocația dobândirii calității de notar public a persoanelor care, în afară de cetățenia română, au și o altă cetățenie _____	132
3.2. Constituționalitatea normei care dă posibilitatea notarului public de a îndrepta sau completa actele notariale care prezintă erori materiale sau omisiuni vădite _____	134
3.3. Constituționalitatea puterii de titlu executoriu pe care o are actul autentificat de către notarul public care constată o creanță certă și lichidă _____	136
3.4. Constituționalitatea competenței exercitării acțiunii disciplinare de către Colegiul director, a judecării acesteia de către Consiliul de disciplină, precum și a termenului de 10 zile pentru formularea contestației împotriva hotărârii date _____	138
3.5. Constituționalitatea termenului de prescripție a răspunderii disciplinare _____	140
3.6. Constituționalitatea competenței Ministerului Justiției în stabilirea numărului de notari publici și a birourilor de notari publici, la propunerea Consiliului Uniunii Naționale a Notarilor Publici _____	141
3.7. Constituționalitatea soluției legislative potrivit căreia prin expresia „licențiat în drept – științe juridice” se înțelege absolventul unei facultăți de drept, indiferent de specializare _____	143
3.8. Constituționalitatea soluției legislative în baza căreia calitatea de notar public încetează în	

- cazul condamnării definitive pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni grave sau care aduce atingere prestigiului profesiei _____ 144
- 3.9. Constituționalitatea soluției legislative potrivit căreia actele notariale pot fi atacate de părți sau de orice persoană interesată prin acțiune în anulare la instanța judecătorească, în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă _____ 146
- 3.10. Constituționalitatea soluției legislative prin care Consiliul Uniunii Naționale a Notarilor Publici are, printre alte atribuții, și pe aceea de a propune ministrului justiției numărul necesar de birouri ale notarilor publici și condițiile de desfășurare a examenelor de notari publici _____ 147
- 3.11. Constituționalitatea soluției legislative potrivit căreia ministrul justiției are competența de a dispune încetarea calității de notar public, în condițiile legii _____ 148
- 3.12. Constituționalitatea soluției legislative prin care foștii notari de stat au avut dreptul de opțiune pentru a deveni notari publici, la momentul intrării în vigoare a legii privind notarii publici și activitatea notarială _____ 150
- 3.13. Constituționalitatea soluției legislative potrivit căreia actul autentificat de către notarul public care constată o creanță certă și lichidă are putere de titlu executoriu _____ 151

CAPITOLUL 4. ACTIVITATEA NOTARIALĂ ÎN CONTEXT EUROPEAN	153
1. Politici penale privind funcționarul public european	153
2. Aspecte de drept comparat privind infracțiunile săvârșite de funcționarul public	156
2.1. Sustragerea sau distrugerea de înscrisuri	156
2.2. Infracțiuni de corupție	159
2.3. Infracțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul	164
2.4. Infracțiunile de fals	168
3. Activitatea notarială în dreptul comparat	172
3.1. Reglementarea activității notariale în legislația Republicii Moldova	173
3.2. Reglementarea activității notariale în legislația spaniolă	176
3.3. Reglementarea activității notariale în legislația belgiană	179
3.4. Reglementarea activității notariale în legislația franceză	181
3.5. Reglementarea activității notariale în legislația germană	184
3.6. Reglementarea activității notariale în legislația austriacă	188
3.7. Reglementarea activității notariale în legislația turcă	192
3.8. Reglementarea activității notariale în legislația argentiniană	196
CONCLUZII ȘI PROPUNERI DE LEGE FERENDA	199
BIBLIOGRAFIE	203

IONUȚ-ALEXANDRU TOADER

RĂSPUNDEREA JURIDICĂ
A NOTARULUI PUBLIC
ÎN CONTEXT NAȚIONAL
ȘI EUROPEAN

Editura
Stamangiu
2021

prin sesizarea de către instituțiile financiare și de credit a unei autorități competente, referitor la totalitatea operațiilor care par anormale și pot ascunde intenții de spălare a banilor. Prin funcționarea acestui sistem, bancherul este degrevat de obligațiile sale relative la secretul profesional, fiind protejat de urmările civile sau comerciale din partea clienților respectivi. Se consfințează astfel situația de excepție în care interesul general, public – ofensiva contra spălării banilor – prevala asupra interesului particular – protecția unor date care aparțin sferei vieții private^[1].

3. Legislația notarială reflectată în jurisprudența constituțională

În repetate rânduri, în fața instanțelor de judecată, au fost ridicate excepții de neconstituționalitate, considerându-se că unele dintre prevederile legislației notariale nu sunt în acord cu normele și principiile legii fundamentale. Pe cale de consecință, Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995 a fost supusă verificării de constituționalitate, în controlul *a posteriori*. Majoritatea criticilor de neconstituționalitate au fost respinse, existând însă și situații în care instanța de contencios constituțional a constatat neconstituționalitatea normelor criticate. Se asigură astfel faptul că întreaga activitate notarială și a notarilor publici se desfășoară în acord cu exigențele izvorâte din Legea fundamentală, se asigură astfel deplina și eficienta protecție a drepturilor și intereselor legitime pe care le au cei ce solicită serviciile notariale.

Deciziile instanței de contencios constituțional sunt definitive, obligatorii și produc efecte juridice de la publicarea

^[1] C. Bogdan, *Infraacțiunea de spălare a banilor în legea franceză și germană*, în Revista de drept penal nr. 4/2006, p. 124-126.

acestora în Monitorul Oficial al României, Partea I. În condițiile în care o soluție legislativă declarată neconstituțională nu poate să fie reluată de către legiuitor prin intermediul unui alt act normativ, în notele ce preced dezlegările instanței constituționale nu am făcut abordări critice, toate explicațiile au sensul de a dezvolta considerentele care au stat la baza respectivei decizii, care au stat la baza respectivei soluții. Înțelegând caracterul *erga omnes* al respectivelor decizii, considerăm că fiecare autoritate, fiecare cetățean, inclusiv notarii publici, trebuie să înțeleagă și să aplice respectivele dezlegări/soluții, referitoare la:

3.1. Neconstituționalitatea excluderii de la vocația dobândirii calității de notar public a persoanelor care, în afară de cetățenia română, au și o altă cetățenie

Autoarea excepției de neconstituționalitate a criticat prevederile art. 16 lit. a) din Legea notarilor publici și a activității notariale, prin raportare la art. 16 din Legea fundamentală, referitoare la egalitatea în drepturi. Prin critica de neconstituționalitate, a pus în evidență existența unei discriminări între persoanele care au o singură cetățenie, cetățenia română, și persoanele care, pe lângă cetățenia română, au și o altă cetățenie. S-a considerat că excludea de la vocația dobândirii calității de notar public a persoanelor, cetățeni români, care au și altă cetățenie constituie o discriminare. Se consideră astfel că norma realizează o discriminare între cele două categorii de cetățeni europeni, fără a exista o justificare obiectivă. Fiind sesizată cu soluționarea excepției de neconstituționalitate, Curtea a constatat faptul că, între momentul sesizării cu excepția de neconstituționalitate și momentul soluționării

acesteia, prin O.U.G. nr. 166/2008^[1], norma criticată a fost modificată, în sensul eliminării prevederii potrivit căreia, pentru dobândirea calității de notar public, pot candida numai acele persoane care au doar cetățenia română.

Sesizat fiind, cu existența unei fapte discriminatorii, prin refuzul primirii la concursul de notar public a unei persoane care avea o dublă cetățenie, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a constatat existența unei forme de discriminare, în sensul prevederilor art. 1 alin. (2) lit. c) și i), art. 2 alin. (1) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare^[2].

Dacă, la momentul ridicării excepției de neconstituționalitate în fața instanței de judecată, norma apărea ca fiind neconstituțională, dat fiind faptul că aceasta a fost abrogată până la momentul deciziei instanței de control constituțional, decizia a fost de respingere a excepției de neconstituționalitate ca devenită inadmisibilă^[3]. Intervenția legislativă, constând în renunțarea la soluția restrictivă și discriminatorie, a evitat, pe de o parte, constatarea neconstituționalității normei criticate, pe de altă parte, o eventuală constatare a acesteia în dezacord cu valorile europene. Aceasta deoarece, Directiva 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale, în considerentul (41) prevede că, „nu aduce atingere aplicării art. 39 alin. (4) [CE] și a art. 45 [CE],

^[1] O.U.G. nr. 166 din 19 noiembrie 2008 pentru modificarea art. 16 lit. a) din Legea notarilor publici și a activității notariale, publicată în M. Of. nr. 789 din 25 noiembrie 2008.

^[2] CNCD, Hotărârea nr. 541/2008, publicată în www.cncd.org.ro din 17 septembrie 2008.

^[3] C.C.R., Decizia nr. 191 din 12 februarie 2009, publicată în M. Of. nr. 160 din 16 martie 2009.

în special în ceea ce privește notarii". În baza acestui raționament juridic, instanța europeană a constatat ca fiind contrare normelor juridice europene prevederile prin care accesul în funcția de notar public este condiționat de deținerea doar a cetățeniei statului membru, prin excluderea candidaților cu dublă cetățenie. În acest sens, instanța europeană a decis cu referire la legislația din Letonia^[1], Portugalia^[2], Luxemburg^[3], Franța^[4], Austria^[5], Germania^[6], Grecia^[7] ș.a., faptul că, prin impunerea unei condiții privind cetățenia sau naționalitatea, pentru accesul la profesia de notar, nu sunt respectate obligațiile izvorâte din TFUE, în temeiul art. 49.

3.2. Constituționalitatea normei care dă posibilitatea notarului public de a îndrepta sau completa actele notariale care prezintă erori materiale sau omisiuni vădite

Actele notariale pot prezenta erori materiale ori omisiuni vădite. Atât în practica judiciară, cât și în literatura de spe-

[1] C.J.U.E., Cauza C-151/14, Hotărârea din 10 septembrie 2015, Comisia Europeană/Republica Letonia, publicată în JO UE-C nr. 363 din 3 noiembrie 2015 (2015/C-363/15).

[2] C.J.U.E., Comisia/Portugalia, publicată în eur-lex.europa.eu, din 24 mai 2011.

[3] C.J.U.E., Comisia/Luxemburg, publicată în eur-lex.europa.eu, din 24 mai 2011.

[4] C.J.U.E., Comisia/Franța (24 mai 2011), publicată în eur-lex.europa.eu, din 24 mai 2011.

[5] C.J.U.E., Comisia/Austria (24 mai 2011), publicată în eur-lex.europa.eu, din 24 mai 2011.

[6] C.J.U.E., Comisia/Germania (24 mai 2011), publicată în eur-lex.europa.eu, din 24 mai 2011.

[7] C.J.U.E., Comisia/Grecia (24 mai 2011), publicată în eur-lex.europa.eu, din 24 mai 2011.

cialitate, a fost dezbătută problema posibilității, procedurii și competenței îndreptării acestora, prin eliminarea respectivelor erori materiale sau omisiuni vădite. Potrivit normelor legale în vigoare, „actele notariale care prezintă erori materiale sau omisiuni vădite pot fi îndreptate sau completate prin încheiere de către notarul public, la cerere sau din oficiu, cu acordul părților, dacă lucrările cuprind date care fac posibilă îndreptarea greșellilor sau completarea omisiunilor”. Erorile materiale și omisiunile vădite exclud vinovăția notarului public sub formă de intenție, situație în care s-ar pune în discuție o eventual răspundere penală a acestuia, pentru una dintre infracțiunile de fals în înscrisuri. Pornind de la acest considerent al lipsei vinovăției, luând în considerare acordul și interesul legitim al părților, legea specială a reglementat competența notarului de a întocmi o încheiere prin care să îndrepte respectivele erori ori omisiuni vădite. Legiuitorul a creat o procedură transparentă, prin luarea acordului părților, prin citarea acestora, explicarea efectelor posibile ale menținerii erorii materiale ori omisiunilor vădite. Dincolo de dezbaterile doctrinare, a existat și opțiunea supunerii acestei reglementări legale în controlul de constituționalitate. Autoarea excepției de neconstituționalitate a considerat că normele criticate aduc atingere dreptului de proprietate privată, astfel cum este statuat, la nivel de principiu constituțional, prin art. 44 alin. (1) din Constituție, potrivit căror „dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. Conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite de lege”. În același timp, consideră autoarea excepției de neconstituționalitate că normele legale criticate aduc atingere și prevederilor art. 52 din Constituție, referitoare la dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, cu referire la alin. (2), potrivit căruia, „condițiile și limitele exercitării acestui drept se stabilesc prin lege organică”.

Respingând excepția de neconstituționalitate ca fiind neînțemeiată^[1], Curtea a luat în considerare faptul că, „din oficiu ori la cerere, îndreptarea erorilor materiale sau a omisiunilor vădite se realizează după o procedură, cu citarea și acordul părților, iar faptul că neprezentarea părților prezumă acordul acestora nu este de natură să încalce prevederile constituționale invocate”. Faptul că părțile nu se prezintă la sediul biroului notarial, deși au fost legal citate, prezumă acordul acestora în sensul îndreptării erorii materiale ori a omisiunii vădite, fără a se încălca exigențele constituționale. Distinct de argumentele prezentate, în ipoteza în care notarul public își încalcă obligațiile sale profesionale, obligații prevăzute în lege, poate fi angajată, în condițiile legii civile, răspunderea acestuia atunci când a cauzat un prejudiciu.

3.3. Constituționalitatea puterii de titlu executoriu pe care o are actul autentificat de către notarul public care constată o creanță certă și lichidă

Autoarea excepției de neconstituționalitate a criticat prevederile art. 66^[2] din Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995^[3], prevederi prin care se conferă putere de titlu executoriu actului autentificat de către notarul public care constată o creanță certă și lichidă la data exigibilității acesteia.

[1] C.C.R., Decizia nr. 461 din 15 mai 2007, publicată în M. Of. nr. 361 din 28 mai 2007.

[2] *„Actul autentificat de notarul public care constată o creanță certă și lichidă are putere de titlu executoriu la data exigibilității acesteia. În lipsa actului original, titlul executoriu îl poate constitui duplicatul sau copia legalizată de pe exemplarul din arhiva notarului public”.*

[3] Publicată în M. Of. nr. 92 din 16 mai 1995, cu modificările și completările ulterioare.

Respingând excepția de neconstituționalitate^[1], Curtea a luat în considerare faptul că norma legală criticată reglementează condițiile în care actul autentificat de notarul public are putere de titlu executoriu, faptul că nu există o cerință de rang constituțional prin care procedura civilă să fie supusă reglementării prin lege organică, dar și jurisprudența în materie^[2].

Pe de altă parte, actul autentificat, care dobândește această putere de titlu executoriu, a fost încheiat cu acordul părților, a reprezentat consimțământul exprimat de către acestea. Prin adoptarea acestei soluții legislative, legiuitorul a înțeles să permită rezolvarea cu celeritate a problemelor ce se pot ivi în procesul de îndeplinire a clauzelor unui act, pentru valorificarea drepturilor și intereselor legitime ale semnatarilor actului, nu în ultimul rând și o anumită degrevare a instanțelor de volumul mare de activitate. Din această perspectivă, prezintă relevanță, sub aspectul protejării drepturilor și libertăților fundamentale, și faptul că orice persoană care se consideră vătămată prin actul notarial încheiat, poate să îl deducă instanței de judecată pentru controlul legalității conținutului acestuia, după cum, în procesul de executare silită poate să uzeze de procedura contestației la executare, beneficiind de obiectivitatea și profesionalismul unui judecător, inclusiv prin exercitarea căilor de atac.

[1] C.C.R., Decizia nr. 339 din 4 decembrie 2001, publicată în M. Of. nr. 53 din 25 ianuarie 2002.

[2] C.C.R., Decizia nr. 718 din 29 decembrie 1997, publicată în M. Of. nr. 396 din 31 decembrie 1997 și Decizia nr. 63 din 20 aprilie 1999, publicată în M. Of. nr. 263 din 9 iunie 1999.

3.4. Constituționalitatea competenței exercitării acțiunii disciplinare de către Colegiul director, a judecării acesteia de către Consiliul de disciplină, precum și a termenului de 10 zile pentru formularea contestației împotriva hotărârii date

Autorul excepției de neconstituționalitate a criticat prevederile art. 41^[1] din Legea notarilor publici și a activității notariale, prevederi care îi conferă Colegiului director competența de a exercita acțiunea disciplinară, iar Consiliului de disciplină competența de soluționare a acestei, pronunțând o hotărâre, cu drept de contestație în 10 zile.

Norma legală a fost dedusă controlului de constituționalitate prin raportare la art. 21, referitor la accesul la justiție, art. 24, referitor la dreptul la apărare, art. 53, referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți, respectiv, art. 126, referitor la instanțele de judecată. În timp ce prin art. 40 din legea specială sunt enumerate patru fapte alternative care pot conduce la antrenarea răspunderii disciplinare a notarului public – „întârziere sau neglijență în efectuarea lucrărilor, lipsă nejustificată de la birou, nerespectarea secre-

^[1] Art. 41. „(1) Acțiunea disciplinară se exercită de Colegiul director și se judecă de Consiliul de disciplină. (2) Pentru suspendarea din funcție sau excluderea din profesie este obligatorie o cercetare prealabilă, care se efectuează de către Colegiul director. (3) Audierea celui în cauză este obligatorie, acesta fiind îndreptățit să ia cunoștință de conținutul dosarului și să-și formuleze apărarea. (4) Consiliul de disciplină citează părțile și pronunță o hotărâre motivată, care se comunică acestora. (5) Împotriva hotărârii părțile pot face contestație la Consiliul uniunii, în termen de 10 zile de la comunicare. (6) Hotărârea Consiliului uniunii poate fi atacată la instanța judecătorească competentă, civilă sau de contencios administrativ, după caz. (7) Hotărârea definitivă se comunică și Ministerului Justiției. (8) Procedura judecării abaterilor disciplinare se stabilește prin regulament”.

tului profesional, comportament care aduce atingere onoarei sau probității profesionale”, prin prevederile art. 41 este reglementată competența exercitării acțiunii disciplinare, respectiv de judecată a acesteia.

Respingând excepția de neconstituționalitate^[1], Curtea a luat în considerare următoarele:

– suntem în prezența unei posibile antrenări a răspunderii disciplinare, prin urmare, cercetarea se desfășoară după o procedură disciplinară, nefiind în prezența unei proceduri jurisdicționale speciale administrative;

– organismele care au competențe legale în exercitarea acțiunii disciplinare, Consiliul de disciplină, respectiv în soluționarea acesteia, Consiliul director și Consiliul Uniunii, sunt organisme profesionale, care au pregătirea și cunosc particularitățile specifice bunei desfășurări a activității notarilor publici și a activității notariale;

– termenul rezonabil este termenul în care se desfășoară o anumită procedură, astfel cum este dezvoltat la nivelul normelor legale, la nivelul jurisprudenței instanței de contencios constituțional, dar și la nivelul jurisprudenței instanțelor europene. Termenul rezonabil nu se referă la acel interval de timp în care poate fi declanșată o cale de atac, legiuitorul având deplina competență în stabilirea acestuia.

De altfel, reglementări similare, referitoare la competența de exercitare, respectiv de soluționare a abaterilor disciplinare, se regăsesc și în Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat^[2], cu modificările și comple-

[1] C.C.R., Decizia nr. 650 din 10 iunie 2008, publicată în M. Of. nr. 560 din 24 iulie 2008.

[2] Republicată în M. Of. nr. 113 din 6 martie 2001.

tările ulterioare, în Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești^[1], cu modificările și completările ulterioare, etc.

3.5. Constituționalitatea termenului de prescripție a răspunderii disciplinare

În sensul celor mai sus dezvoltate, competența și procedura referitoare la antrenarea răspunderii disciplinare a notarilor publici este reglementată prin art. 40 și art. 41 din Legea privind notarii publici și activitatea notarială. De data aceasta, autoarea excepției de neconstituționalitate a criticat respectivele prevederi legale^[2] care stabilesc competența de exercitare a acțiunii disciplinare, precum și sancționarea notarilor publici, considerând că textul de lege criticat este neconstituțional în măsura în care se interpretează în sensul că acțiunea în răspundere disciplinară a notarilor publici este imprescriptibilă.

Respingând, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate^[3], Curtea a luat în considerare faptul că „dispozițiile art. 40 din Legea nr. 36/1995 cuprind o serie de reguli procedurale referitoare la exercitarea acțiunii disciplinare împotriva notarilor care au săvârșit abateri disciplinare, fără să conțină vreo reglementare referitoare la prescripția dreptului de exercitare a acestei acțiuni de către Colegiul director al Camerei din care notarul în cauză face parte ori la decăderea din dreptul de a angaja răspunderea disciplinară. În același sens, Curtea a observat și faptul că hotărârea Consiliului de disciplină constituit în cadrul uniunii poate fi atacată la instanța de judecată competentă, urmând ca aceasta să aprecieze cu

[1] Republicată în M. Of. nr. 738 din 20 octombrie 2011.

[2] *Supracit.*

[3] C.C.R., Decizia nr. 1108 din 8 septembrie 2011, publicată în M. Of. nr. 783 din 4 noiembrie 2011.

privire la legea aplicabilă speței și să constate, dacă este cazul, intervenirea prescripției sau a decăderii”.

De principiu, este cunoscut și faptul că este inadmisibilă critica de neconstituționalitate a unei norme legale care a fost deja declarată neconstituțională. Pe cale de consecință, este admisibilă critica de neconstituționalitate a unei norme legale care a mai fost supusă controlului de constituționalitate. În același timp, din jurisprudența instanței de contencios constituțional se deduce și faptul că este posibil ca, după mai multe decizii de respingere a excepțiilor referitoare la neconstituționalitatea unei norme legale, să urmeze o decizie de constatare a neconstituționalității respectivei norme, în situația în care criticile de neconstituționalitate au fost formulate din perspectiva altor prevederi constituționale.

3.6. Constituționalitatea competenței Ministerului Justiției în stabilirea numărului de notari publici și a birourilor de notari publici, la propunerea Consiliului Uniunii Naționale a Notarilor Publici

Autorii excepției de neconstituționalitate au criticat prevederile art. 15 alin. (1) și ale art. 28 alin. (2) lit. b) din Legea notarilor publici și a activității notariale, care prevăd competența Ministerului Justiției în stabilirea numărului de notari publici și a birourilor de notari publici, la propunerea Consiliului Uniunii Naționale a Notarilor Publici.

Respingând excepția de neconstituționalitate^[1], Curtea a luat în considerare faptul că „notarul public exercită un serviciu public și este necesar ca elementele și condițiile de organizare în teritoriu a acestui serviciu public, precum și numărul anual

[1] C.C.R., Decizia nr. 83 din 30 aprilie 1997, publicată în M. Of. nr. 199 din 19 august 1997.

de notari care să acopere cerințele, potrivit nevoilor cetățenilor, să fie stabilite, nu discreționar, ci la propunerea Consiliului Uniunii Naționale a Notarilor Publici, de către Ministerul Justiției în calitate de organ de specialitate al administrației publice centrale”.

Plasarea notarilor publici sub autoritatea Ministerului Justiției are rațiuni ce țin de specificitatea activității desfășurate, de faptul că notarii publici întocmesc înscrisuri oficiale, de faptul că unele dintre acestea servesc la soluționarea cauzelor civile sau penale.

De altfel, soluția plasării notarilor publici sub autoritatea Ministerului Justiției se regăsește în legislațiile europene. Astfel, în Letonia, notarii publici sunt numiți, transferați și revocați de către ministrul justiției. În Austria, potrivit art. 9 din Codul notariatului, din 25 iulie 1871^[1], numărul notarilor publici, repartizarea și reședința acestora sunt stabilite prin decret al ministrului justiției. În Germania, potrivit art. 1 din Codul federal al notarului din 24 februarie 1961^[2], astfel cum a fost modificat prin a șasea lege de modificare a Codului federal al notariatului, din 15 iulie 2006^[3], notarii sunt numiți de landuri în calitate de titulari ai unei funcții publice, independenți, cu atribuții de autentificare a actelor juridice și alte atribuții în domeniul „administrării justiției cu titlu preventiv”. Misiunea de „justiție preventivă” ar fi, așadar, transferată de stat notarilor în vederea descărcării rolului instanțelor. Soluția normativă poate să fie promovată și în legislația din țara noastră, având drept scop și finalitate degrevarea instanțelor de judecată de acele cauze cu impact social redus și neconflictuale, prin aceasta reducându-se volumul de activitate

[1] În versiunea care rezultă din BGBl. I, 164.2005.

[2] BGB. I. 1961. I, p. 97.

[3] BGB. I. 2006. I, p. 1531.

înregistrat pe rolul instanțelor de judecată. Redistribuirea acestor competențe poate fi partajată cu alte autorități, spre exemplu registrul comerțului, instituție aflată tot sub autoritatea Ministerului Justiției.

3.7. Constituționalitatea soluției legislative^[1] potrivit căreia prin expresia „licențiat în drept – științe juridice” se înțelege absolventul unei facultăți de drept, indiferent de specializare

Normele legale au fost deduse controlului de constituționalitate prin raportare la art. 16, referitor la egalitatea în drepturi, considerându-se că este discriminatorie interdicția absolvenților de la specializarea drept economic și administrație publică de a concura pentru obținerea funcției de notar public.

Curtea a luat în considerare faptul că ambele specializări – drept, respectiv, drept economic și administrativ –, au fost inițial reglementate prin Hotărâre de Guvern în cadrul aceluiași profil, de științe juridice. Încadrându-se în același profil de pregătire, științele juridice, prin parcurgerea etapelor de studii în cele două specializări se formează specialiști în științe juridice. Pregătirea din cele două specializări, „nu se poate întoarce împotriva profilului”. Au fost analizate programele analitice parcurse în anii de studii la cele două specializări, concluzionându-se că disciplinele fundamentale, cele care dau consistență profesiilor juridice, au fost studiate la ambele specializări, unele deosebiri fiind întâlnite la nivelul programelor din anii terminali ai studiilor universitare. Urmarea acestei decizii de neconstituționalitate a fost aceea că, pentru 45 de zile de la publicarea acesteia în Monitorul Oficial al

^[1] C.C.R., Decizia nr. 44 din 2 mai 1995, publicată în M. Of. nr. 92 din 16 mai 1995.